

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Sacra-||mento Evcharistiae,|| contra Oecolampadium,
opusculum:||**

Clicthove, Josse

Coloniae, 1527

VD16 C 4208

In sancta eucharistia no[n] solu[m] esse nobis relictam memoria[m]
passionis Chri[sti]: sed uer[um] etia[m] ipsius corpus passu[m] pro nobis,
& ibide[m] re ipsa praesens. XV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30220

DE SACRAMENTO

In sancta eucharistia non solum esse nobis relictam memoriã passionis Christi: sed uerũ etiam ipsius corpus, passum pro nobis, & ibidem re ipsa præsens. Cap. XV.

I „
„
Matt. 26.

Exo. 12.

Vicesima quarta aduersarij obiectio. In ultima cœna consecratus est panis a Christo: in memoriã corporis sui passi. & uinum itidem: in cõmõrationẽ sanguinis ipsius effusi. quod

quidem futurũ: agnus paschalis præfigurabat. Et ita nihil inter nos & patres nostros antiquos interest: quod illis immolandus significabatur Christus, nobis autẽ immolatus. Et in recordationẽ atque gratiarũ actionem de illo beneficio exhibito: nobis panis & uinum relictã sunt. Et sicut agnus Iudæis erat remoratio trãsitus de Aegypto: ita panis sola est memoria Christi immolati pro nobis. Nõ est igitur Christus: in eucharistia nobis præsens. Nam si præsens illo mō esse uoluisset: quid sibi uult nomen recordationis, quod fere absentiu est? Nam passio abest: corpus autem adest, ut ponunt. At pari contentione diceremus: in præsenti corpus Christi tradi Iudæis & frangi, quod manifestũ est nunc non dici: sed tunc & in ipsa institutione, de uicina tantum passione illud est dictum. Hæc Oecolamp.

Verba, III

Responso. Admittendum est plane, uenerabile eucharistiæ sacramentum esse a Christo institutũ in memoriã suæ passionis. Quemadmodum præclare ostendit Urbanus quartus, in exordio sui decreti: quod sanxit de celebrando quotãnis festo tanti mysterij, quod in Clementinis constitutionibus in titul. & capite sæpius ante citato: ita textitur. **Transiturus de hoc mundo ad patrem saluator no**

DE SACRAMENTO

sed eum re ipsa nō continebat. Hoc uero sacramentum repræsentat passionem Christi præteritam: et simul uere cōtinet sacꝛ ipsius corpus, passum pro nobis, & sanguinem effusum. Et ergo uon solum est memoriale ipsius passionis Christi: sed etiam exhibitorium atq; contēt iuum secundū substantiam, rei signatæ ibidē præsentis. Quare longe maius est discrimen inter patres antiquos & nos: quā illud quod in præsentī obiectiōe assignatur. Nam præter hoc, Christus iam olim exhibitus: in hoc sacramento nobis re ipsa & secundum ueram corporis substantiam est præsens, quod antiquis patribus nequaquā fuit indultum. Non est ergo id dandum aduersario, q̄ quemadmodum phase Iudæorū siue agnus paschalis, a posterioribus ueteris legis alūnis manducatus quorannis, longo tpe post trāsitum ex Aegypto, erat rememoratio illius exitus ante facti: ita hoc sacramentum eucharistiæ sit sola commemoratio passionis Christi quōdā exhibita. Nempe illud phase: nihil aliud præter figuram in se mysticum continebat. Eucharistia uero, præter memoriā passionis domini, exhibet præsens ipsum sacꝛ Christi corpus & sanguinem: uere in ea & secundum rem ipsam contentum. Duo itaq; inter se diuersa: sunt per ipsam eucharistiam repræsentata: utpote passio Christi, & corpus eius. Illius, est recordatio & memoria: quoniam absens est & iam olim trāfacta. Huius uero, nequaquā memoria est: quia præsens habetur, sed t̄mmodo signū. Neq; possumus simili ratione qua dicimus adesse ibi uere corpus Christi: admittere ipsum nunc tradi aut frangi, sicut nec pati. Nam traditio illius corporis & uulneratio & passio, iam diutius transijt in præteritum, & ergo illius solum est cōmemoratio

In euchar.
nō solum
memoria
passionis
Chri est: s;
& uere e
ius corpus
præsens.

EVCHARISTIAE. II. 132.

& memoriale, ipsa eucharistia. Ipsum vero corpus quod traditum est, uulneratum & passum mortē: nunc uere est praesens, & sub sensibilibus eucharistiae speciebus re ipsa contentum & latitans. Et ergo eius ut praesentis & ibidem subsistentis: ipsa eucharistia sacramentum est, & non memoria. ¶ **Vi** 4
 cesima quinta obiectione. Si substantiue exponere-
 mus uerbum est, in his domini uerbis, hoc est corpus
 meum: oportebat panem etiam cum Christo cru-
 cifigi, & sepeliri & resurgere, si quidem durasset pa-
 nis ille post coenam; id quod uerisimile est reman-
 sisse quasdam reliquias. Etenim si substantiue cor-
 pus quod traditur, esset panis ille; etiam panis esset
 corpus quod traditur, & quod corpori conueniret
 panis contineret. Et sicut communicare possemus no-
 stram indiuiduam substantiam: etiam indiuiduales
 proprietates eidem communicarem. Atqui ridicu-
 lum est existimare aut asserere: panem una cum Chri-
 sto fuisse aut sauciatum, aut cruci affixum. Ineptum
 itidem est, ea quae de corpore Christi enunciata sunt
 tempore passionis eius aut triduanae sepulturae: eti-
 am de pane consecrato & reseruato, ob coassisten-
 tiam cum corpore eiusdem, enunciare. Tunc enim
 panis ille: & sepultus diceretur & mortuus, aut sal-
 tem corpus ipsum in pane illo contentum: fuisset
 obnoxium uulneribus & affixum cruci & mortu-
 um, sanguineque destitutum. Aut idem corpus, in cru-
 ce quidem mortuum: & in pane uiuum, iacens in se-
 pulchro: & extra sepulchrum in pane existens, quae im-
 plicant contradictionem. Haec Oecolampadius. ¶
 ¶ **R**esponso. Quae proponuntur in hac obiectione,
 falso penitus innituntur fundamento, & huic pro-
 fus absurdae sententiae. quod simul cum corpore Christi
 in eucharistia coexistat panis secundum substantiam;

DE SACRAMENTO

Cap. 20.

aut q̄ ipse panis secundum identitatem sit corpus Christi. Horum sane primū, diffuse reprobatur est in fine libri præcedentis: ubi monstratum est nō manere substantiam panis superstitem post consecrationem, sed solum Christi corpus, speciebus panis uelatum. Quō ergo si in v̄bis dominicis sumatur uerbum est substantialiter: cōsequens esset panem etiam cum Christo crucifigi, sepeliri & resurgere debuisset: cum in ipsa eucharistia, etiam si per hypotheseim fuisset reseruata in triduo: nulla mansisset residua panis substantia. Secundum uero quod mō propositum est sub disiunctione. s. q̄ panis est corpus Christi, & e diuerso: longe est absurdus, captumq̄ fugiens humanæ mentis. Quomodo. n. possibile foret, duorum inter se specie diuersorum unum esse idem quod alterum: ut hominem secundum substantiam esse lapidem, & contra? Tunc enim unum aliquid, idem esset sibi ipsi & a se diuersum: animatum & inanimatum, sensibile & insensibile, homo & non homo, quod fieri neq̄t. Itaque neq̄ panis ipse materialis est corpus Christi, neq̄ ipsum corpus est panis: sed utrunq̄ eorū, ab altero est specie diuersum. Neq̄ cōmunicat unum illorū suas indiuiduales proprietates alteri: ut arguatur obiectās fieri debere. quoniam quemadmodum eorū substantiæ sunt inter se incommunicabiles: ita & indiuiduales proprietates eorum sunt abinuicem distinctæ & disseparatæ. Porro ex ipsis domini uerbis, hoc est corpus meum, sane intellectis: nequaquā colligere possis, aut ipsum panem sacro corpori Christi in eucharistia coexistere, aut panem ipsum, secundū substantiam esse corpus Christi. quemadmodum prius satis est patefactum: circa finem libri præcedentis: ubi illorū uerborū ex-

Capite, 21

ca finem libri præcedentis: ubi illorū uerborū ex-

plicatus est sensus & recta intelligentia, quae ecclesia tenet catholica. ¶ Quid autem assumit haec obiectio, uero simile id esse: quod panis illius consecrati aliquae manserint post ultimam cenam reliquae, quae potuerint in triduum continuo subsequens asseruari: inficiamus omnino id ipsum habere aliquam ueri similitudinem. Quippe nullus fuit tunc panis consecratus: nisi is quem dominus noster in cena illa suorum uerborum uirtute consecrauit. Atqui totum illum apostolus in ea cena distribuit: neque illius residuum quicquam remansit, quod asseruari potuerit in crastinum aut reliquos dies sequentes. Perinde atque fidelibus aliquot sacrae eucharistiae distributurus sacerdos post missae celebrationem, ubi nullae in promptu habentur hostiae consecratae: tot in ipso sacro celebrationis mysterio consecrat hostias, quod sunt in eo temporis articulo communionem sanctam suscepturi. Et ita post pactam illam communionem, ex huiusmodi hostijs ne una quidem manet residua: quoniam non ad reservationem sed ad praesentem duntaxat distributionem faciendam consecratae sunt per hypothese[m] illae hostiae. Ita sane & tantum panis a Christo diuina benedictione coram apostolis est consecratus in cena nouissima: quantum sufficiebat pro dispartitione sacrae communionis, in singulos eorum agenda. Quare peracta huiusmodi distributione in illos omnes: nihil mansit sacri panis reliquum. ¶ At si contentiosus quispiam curiositate inutili ductus interrogare pergat: quidnam censendum fuisset de corpore Christi in eucharistia contento, si quippiam sacra in cena panis mansisset residuum, in dies sequentes asseruatam. aut si quispiam apostolorum (quod omnes in cena dominica facti sunt sacerdotes) in triduo sepulturae Christi consecrasset panem sanctum

Matth. 26
 Marci. 14
 Lucae. 22.

Nihil eucharistiae: post cenam reservatum fuisse in dies sequentes:

DE SACRAMENTO,

an in eo corpus Christi fuisset integre aut uulneratum, uiuū aut mortuū, & an sanguis & anima fuissent illic ipsi corpori coniuncta. Reddenda est illi responsio, nos nō debere de eo sollicitos esse: quod nouimus omnino nō fuisse factū: qm̄ ea indago, curiosa tantum est: & nō fructuosa: Planum est, autē nihil panis consecrati: reseruatum fuisse post coenam. & apostolos a Christo id edoctos: eo triduo mortis Christi nihil attentasse circa faciendam consecrationem. quod nonnulli probati authores sentiunt Christum ipsis insinuasse atq; mandasse per hæc sua uerba. Dico autē uobis, non bibam amō de hoc genimine uitis, usq; in diem illum: cum illud bibam uobiscum nouum, in regno patris mei. Et rationale quidē id erat, qm̄ uerus ille agnus, tunc recens immolatus erat in arca crucis: cui oblationi, omnis alia circa idem tempus cedere debuit, neque alterius ritus & formæ immolatio: tū frequentari aut exerceri. Proinde ostendat qui hoc percontatur, aut quippiam panis in coena consecrati reseruatum fuisse in dies proxime sequentes aut quempiam apostolorum tunc consecrationem eucharistiæ peregrisse. & tunc propositis illis geminis inquisitionibus: sua adhibebitur satisfactio. ¶ Verū hæc mō data respō. multis uideri fortasse esset quædā tergiversatio atq; subterfugium, & declinatio a nodo quæstionis utriusq; iam propositæ dissoluen-do. Idcirco ne terga uertere uideātur: q̄ nulla nobis sint tela responsoria q̄ retorqueamus in aduersarium: paucis secundum probatissimorum auctorum sententiam ad ambas nunc explicatas quæstiones ita respondebimus. Ad priorem quidem, q̄ in sacramento eucharistiæ ex coena reseruato in posteros dies fuisset cōtentū Christi corpus, & hora passionis

Matth. 26

Quō se habuisset corpus Christi in eucharistia si post coenam fuisset

eius & mortis, & post mortem, illabefactum &
 integrum nullisq; fauciatum plagis: semper uiuū
 per animam illi coniunctam, & suo sanguine præ
 ditum. Qm̄ ut supra ex illustrium auctoꝝ senten-
 tia ac testimonio est cōprobatum: Christus in cœ-
 na tradidit apostolis corpus suum, impassibiliter
 se habens in forma panis propter statum & modū
 existendi, quem illic singulariter habuit. Et ergo
 in cali hostia reseruata ex hora cœnæ contentum
 corpus dñicum: nullis fuisset obnoxium uulneri-
 bus, nec effusioni sanguinis nec morti, ob modum
 subsistendi sacramentalem: quē ibi habuisset uirtu-
 te consecrationis in cœna factæ, secundū quem ni-
 hil potuisset eaq; perpetipassionum: quas sustinuit
 idem eius sacꝝ corpus, in forma sua uisibili & om-
 niū oculis obie cta. Neq; diuinæ uirtutis immensi-
 tati id difficile fuisset aut repugnans, idem corpus
 tunc in cruce clauis fuisse confixum, uulneratum
 & mortuum: in illa uero hostia, expers uulnerum
 integrum & uiuens quoniam ob diuersum subsi-
 stendi modum & uariam locorum habitudinem
 ac qualitatem: illa nequaquam tunc clauderent aut
 implicarent contradictionem. Et ita de sanguine
 precioso Christi in cœna consecrato, si sub forma
 uini fuisset reseruatus in crastinum diem aut terti-
 um: esset dicendum, quod nihil scilicet eorum quæ
 in puncto consecrationis uirtute diuinorum uer-
 borum & consequio naturali ibi aderāt: fuisset po-
 stea illi ademptum propter afflictiones & crucia-
 tus, eius sacro corpori extra sacramentum irro-
 gatos, quoniam nihil illorum cruciatuum & uul-
 nerū fuisset eius corpori in sacramento illatum.

¶ Ad posteriorē uero quæstionē ante propositam 9
 succincte respondendū, quod si post mortem Chri

Cap. huius
 libri septi-
 ma.

DE SACRAMENTO,

Quō Chri
corpus fu
isset in eu-
charistia:
si q̄si tri-
cūo mor-
tis eius eā
cōsecrasset

si & ante resurrectionis ipsius articulū q̄sp̄ā con-
secrasset hostiam: fuisset in illa corpus dominicū.
exors quidem uulnerē, sed anima & sanguine de-
stitutū & tantum mō diuinitati unitū qm̄ tunc cū
sequentia quadam, & anima & sanguinis non fo-
rent sacro ipsi corpori cōiūcta: ob uitalis functio-
nis priuationē & destitutionem, quā ipsius conse-
crationis tēpore, dominico corpori accidisset. Si-
militer si q̄sp̄ā illo temporis interuallo inter mor-
tem, s. Christi & resurrectionem eius consecra-
set uinū in calice: fuisset q̄dem p̄ illā cōsecrationē
ibidem preciosus Christi sanguis uere subsistens:
sed non affuisset illic consequio quodam aut cor-
pus Christi aut anima. qm̄ in ipso consecrationis
tempore: illa fuissent & a sanguine & etiam a se in-
uicem sepata. Et per consecrationes efficaciam non
est alia partū essentialium aut sanguinis adinuicē
habitu in sacramento, aut conditio, quantū ad
eorū cōiūctionem aut separationem: q̄ ea quæ ip-
si conuenit Christo aut partibus eius substantifi-
cis & sanguis, in eius consistentia naturali, & ex-
tra sacramentū, tempore ipsius cōsecrationis. Hæc
obiter dicta sint, ad obuiandū importunis disquisi-
tionibus eorū: qui plus sapere plerūq̄ tentant q̄
oporteat sapere. Quæ si quis enucleatius discere
uelit, & explicatiore discussa determinatione:
cōsulat ipsos disceptationū theologicas delectos
heroas, & præclaros inquisitionum arduarum per-
tractatores. in quibus hæc ipsa longe diffusius e-
nodata: exactiusque disquisita inueniet.

¶ Quāuis sæpius cōsecratur calix bñdictio-
nis in sacro missæ officio: nō tñ idcirco in-
nouari, & sp̄ nouū fieri testamētū. C. XVI